

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Asan/13/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200965
Dátum vydania rozhodnutia: 08.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200965.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: Ing. C. M., narodený XX. U. XXXX, bytom v N., X. č. XX, právne zast.: JUDr. Petrom Strapáčom, advokátom a konateľom Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom v Čadci, <.Májová č. 1582, IČO: 50 473 522, proti žalovanému: Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline, Krajský dopravný inšpektorát, so sídlom v Žiline, Kuzmányho č. 26, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 5. decembra 2016, číslo KRPZ-ZA-KDI-SK-82/2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. marca 2017, č. k. 24Sa/98/2016-43, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 21. marca 2017, č. k. 24Sa/98/2016-43, podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 5. decembra 2016, číslo KRPZ-ZA-KDI-SK-82/2016, ktorým žalovaný odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu - Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Čadci, Okresný dopravný inšpektorát z 3. augusta 2016, Č. p. ORP-P-176/ODI-E-2016.

2. Týmto rozhodnutím Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Čadci, Okresný dopravný inšpektorát uznalo žalobcu za vinného zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 372/1990 Zb.“), skutkovú podstatu ktorého naplnil tým, že dňa 11. marca 2016 o 07:45 hod. v obci N. u W. na miestnej komunikácii zastavil motorové vozidlo továrenskej značky Škoda Fabia, EČ: I

pričom zastavil a stál na mieste, kde znemožnil výjazd vozidla Man EČ: I Týmto konaním žalobca porušil § 23 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z.z.“). Žalobcovi bola uložená podľa § 22 ods. 2 písm. g/ zákona č. 372/1990 Zb. pokuta vo výške 20,- eur a taktiež povinnosť uhradiť štátu trovy konania vo výške 16,- eur podľa § 79 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb.

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 2 ods. 1, 2, § 4 ods. 2 písm. b/, § 22 ods. 1 písm. l/ zákona č. 372/1990 Zb., § 23 ods. 1, 2 zákona č. 8/2009 Z.z., § 3d ods. 3, 5 písm. d/, § 9 ods. 5, 6 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 135/1961 Zb.“) ako aj príslušných ustanovení SSP a dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutia a postup orgánov verejnej správy sú v medziach žaloby a ustanovenia § 195 SSP v súlade so zákonom, nakoľko na základe vykonaného dokazovania riadne ustálili skutkový stav a tento aj správne právne posúdili.

4. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že všetky podklady, ktoré mal správny orgán pre svoje rozhodnutie k dispozícii, vytvárajú ucelený dôkazný reťazec. Spáchanie priestupku bolo žalobcovi preukázané podanými vysvetleniami JUDr. D. Q., Y. M., zápisnicou o ohliadke miesta priestupku z 11. marca 2016, ako aj náčrtkom a zabezpečenou fotodokumentáciou. Uviedol, že dôvod konania žalobcu vyplýval jednak z jeho podaného vysvetlenia z 11. marca 2016, v ktorom okrem iného uviedol, že prišiel riešiť problémy občanov obce, nakoľko cesta, ktorú spravuje Obec N., je zničená a znečistená od nákladných áut, ktoré vyvážajú drevnú hmotu z tej časti. Z tohto dôvodu zablokoval cestu vozidlom, aby sa dohodol o oprave poškodenej cesty s JUDr. Q.. Do zápisnice z ústneho pojednávania o priestupku z 3. augusta 2016 žalobca ako obvinený z priestupku uviedol, že z pozície správcu komunikácie a štátneho odborného dozoru na ceste stál za účelom jednaní s prepravcom, ktorého výsledkom mala byť náprava poškodených a znečistených komunikácií. Výsledkom jednaní bola dohoda s organizátorom prepravy JUDr. Q., kde sa dohodli na zložení kaucie na opravu týchto závad. Z jeho pohľadu bolo toto jeho jediné možné bez ďalších sporov vykonateľné riešenie, ktoré aj skončilo vrátením kaucie a odstránením závad v zjazdnosti na miestnych komunikáciách v danej časti obce. Toto riešenie urobil preto, lebo v tom istom prípade v predchádzajúci deň 10. marca 2016 bol v podobnej dohode zo strany JUDr. Q. zámerne oklamáný. Rovnako aj zo samotnej správnej žaloby z 19. decembra 2016 vyplynulo, že žalobca zaparkoval svoje motorové vozidlo tak, aby znemožnil prejazd nákladnému motorovému vozidlu. Svoje konanie vykonával iba do času, kým neprišla privolaná hliadka polície, pretože chcel mať predmetný priestupok zdokumentovaný aj z toho dôvodu, že išlo o posledné vozidlo a posledný náklad, pričom, ak by toto motorové vozidlo pustil, stratil by možnosť vykonania akéhokoľvek dôkazu.

5. Podľa názoru krajského súdu žalobca nekonal v krajnej núdzi a z jeho strany nešlo ani o svojpomocné chránenie práva, pretože pre takúto kvalifikáciu konania žalobcu nebola naplnená podmienka primeraného spôsobu odvrátenia zásahu, išlo o vybočenie z jeho primeranosti vo vzťahu k hroziacemu, respektíve už začatému zásahu a prichádza do úvahy jednoznačne zodpovednosť za porušenie práva. Žalobca vybočil z medzí krajnej núdze, pretože nebezpečenstvo hroziace chránenému záujmu za daných okolností mohol odvrátiť inak, a to konkrétne spôsobom, ktorý žalobcovi vysvetlil žalovaný aj v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Žalobca nebol oprávnený odstraňovať nezákonnosť ďalším porušovaním právnych predpisov, pričom svojím konaním primárne sledoval iný cieľ ako odvrátenie nebezpečenstva, čo vyplynulo i z odvolania žalobcu z 11. októbra 2016 proti rozhodnutiu žalovaného, v ktorom žalobca okrem iného uviedol aj to, že na základe predchádzajúcich skúseností z oklamania žiadal platbu vykonať na obecnom úrade vopred, po vykonaní platby vozidlo odišlo z komunikácie a bola umožnená preprava. Žalobca teda žiadal zloženie finančnej zábezpeky za to, aby sa komunikácia vrátila do pôvodného stavu po ťažbe dreva a po tom, ako bola táto finančná zábezpeka zložená na obecnom úrade JUDr. Q., pokračovalo sa v prevoze drevnej hmoty. Nešlo ani o svojpomocné chránenie práva, pre takúto kvalifikáciu konania žalobcu nebola naplnená podmienka primeraného spôsobu odstránenia zásahu; išlo o vybočenie z jeho primeranosti vo vzťahu k hroziacemu, respektíve už začatému zásahu a prichádza do úvahy jednoznačne zodpovednosť za porušenie práva. Vzhľadom na vyššie uvedené súd vyhodnotil námietky žalobcu ako nedôvodné. Z vykonaného dokazovania mal krajský súd preukázané, že žalovaný dostatočne zistil skutkový stav, následne ho aj správne posúdil a vysporiadal sa so všetkými

námietkami žalobcu. Skutkový stav veci bol dostatočne preukázaný vykonaným dokazovaním a skutok sa stal tak, ako je uvedené v skutkovej vete rozhodnutia o priestupku. Nakoľko uloženú pokutu vo výške 20,- eur považoval krajský súd za primeranú, nemajúcu pre žalobcu likvidačný charakter, návrhu žalobcu na upustenie od uloženej sankcie nevyhovel.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobu ako nedôvodnú postupom podľa § 190 SSP zamietol.

7. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 SSP, § 168 SSP za použitia § 175 SSP tak, že účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania s tým, že žalobca v konaní nebol úspešný a u žalovaného pri aplikácii § 168 SSP a contrario neboli splnené podmienky na náhradu trov konania z dôvodu výnimočnosti.

II.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Mal za to, že v danom prípade konanie žalobcu vykazovalo všetky znaky svojpomoci ako aj krajnej núdze. Uviedol, že ako starosta obce je povinný konať tak, aby dochádzalo k zveľaďovaniu majetku obce, a aby sa tento vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšoval, teda je povinný ho chrániť a zveľaďovať. Ak správanie sa narušiteľa je aktívnym konaním smerujúcim k evidentnému narušeniu subjektívneho práva druhého, svojpomocná obrana takto narušeného subjektívneho práva sa nazýva svojpomocou defenzívnou. Zásah rušiteľa musí byť zásahom neoprávneným. Osobitnou podmienkou uplatnenia dovolenej svojpomoci je predpoklad spočívajúci v tom, že kvalifikovaný zásah do subjektívneho práva „hrozí bezprostredne“. Oprávnený subjekt hodlajúci prikročiť k svojpomoci, je povinný odvrátiť hroziaci neoprávnený zásah „primeraným spôsobom“. Zákon však nijako nedefinuje tento pojem. Je zrejme potrebné zaujať také výkladové stanovisko, ktoré za spôsob neprimeraným považuje spôsobenie takých následkov uplatnením svojpomoci, ktoré sú v zjavnom nepomere, k následkom, ktoré hrozili v dôsledku odvracania neoprávneného zásahu. Vlastné konanie oprávneného subjektu by nemalo spôsobiť škodu v osobnej či majetkovej sfére narušiteľa. Podstatou svojpomoci je len odvrátenie hroziaceho zásahu, teda privedenie takého stavu, aký tu bol pred neoprávneným zásahom, v žiadnom prípade nie privedenie stavu pre rušiteľa horšieho.

11. V zmysle konštatovaného, žalobca ďalej uvádzal, že ako štatutárny orgán obce konal v súlade so zákonom, nakoľko ťažbou dreva dochádzalo k znečisťovaniu miestnej komunikácie, pričom obyvatelia rodinných domov, ktorí bývajú v tejto oblasti sa nemohli svojimi osobnými motorovými vozidlami dostať do svojich rodinných domov, keďže cesta bola značne znečistená od blata a vzhľadom na nános takejto vrstvy blata, kedy reálne nebolo možné prejsť po tejto ceste motorovým vozidlom, nebolo možné zistiť či nedošlo aj k poškodeniu asfaltového povrchu vozovky. Takýmto konaním dochádzalo nielen k ujme obyvateľov obce, ale aj k poškodzovaniu verejného majetku obce. Konaním žalobcu nedošlo ku škode v osobnej či majetkovej sfére narušiteľa, žalobca len odvracal hroziaci zásah.

12. Vzhľadom na uvedené, žalobca uzavrel, že zo strany krajského súdu došlo k nesprávne posúdeniu veci. Žalobca chránil zásadné spoločenské hodnoty, pričom vystupoval jednak ako správca komunikácie a jednak ako štatutárny orgán obce chrániaci verejný záujem všetkých obyvateľov obce. Krajský súd žiadnym spôsobom nenačrtoľ ako mal žalobca v predmetnej veci postupovať, keďže ak by vodič kamiónu unikal z miesta, nemal by žalobca možnosť ďalej vec riešiť, nemal by možnosť dokazovať skutočnosti, ktoré boli zrejme z miesta konania. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu

trov kasačného konania.

III.

13. Žalovaný sa v písomnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti z 23. júna 2017 v plnom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu.

IV.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1, 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

17. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

18. Podľa § 194 ods. 1 SSP, správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie.

19. Podľa § 195 SSP, správny súd nie je vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak

a/ zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci alebo skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu,

b/ ide o skúmanie otázky zániku zodpovednosti za priestupok, uplynutia prekluzívnej lehoty alebo premlčacej lehoty, v ktorej bolo možné vyvodit' zodpovednosť za iný správny delikt alebo za iné podobné protiprávne konanie,

c/ ide o základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie,

d/ ide o dodržanie zásad ukladania trestov podľa Trestného zákona, ktoré je potrebné použiť aj na ukladanie sankcií v rámci správneho trestania,

e/ ide o skúmanie, či uložený druh sankcie a jej výška nevybočili z rozsahu správnej úvahy orgánu verejnej správy.

20. Podľa § 197 SSP, správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, môže doplniť dokazovanie vykonané orgánom verejnej správy, a to aj na návrh účastníka konania, ktorým však nie je viazaný.

21. Podľa § 194 ods. 2 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie vo veciach správneho trestania ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

22. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

23. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 5. decembra 2016, číslo KRPZ-ZA-KDI-SK-82/2016. Žalovaný týmto rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Čadci, Okresný dopravný inšpektorát z 3. augusta 2016, Č. p. ORP-P-176/ODI-E-2016, o uložení pokuty žalobcovi podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona č. 372/1990 Zb. vo výške 20,- eur za porušenie § 23 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z.

24. Podľa § 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 372/1990 Zb., priestupkom nie je konanie, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému zákonom, ak týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil, a toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak.

25. Podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona č. 372/1990 Zb., priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky sa dopustí ten, kto iným konaním, ako sa uvádza v písmenách a/ až k/, poruší všeobecne záväzný právny predpis o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

26. Podľa § 22 ods. 2 písm. g/ zákona č. 372/1990 Zb., za priestupok podľa odseku 1 písm. l/ možno uložiť pokutu do 100,- eur.

27. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z., vodič smie zastaviť a stáť len vpravo v smere jazdy v jednom rade a rovnobežne s okrajom cesty, čo najbližšie k okraju cesty a na jednosmernej ceste vpravo i vľavo. Ak nie je ohrozená bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, vodič smie v obci zastaviť a stáť kolmo, prípadne šikmo na okraj cesty alebo zastaviť v druhom rade. Pri stáťí musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3m pre každý smer jazdy. Pri zastavení musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3m pre oba smery jazdy.

28. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z., pri zastavení a stáťí je vodič povinný prednostne použiť parkovisko tak, aby neobmedzoval ostatných účastníkov cestnej premávky. Pri zastavení a stáťí vodič je povinný čo najlepšie využiť parkovacie miesto a nesmie znemožniť ostatným vodičom vyjdenie z parkovacieho miesta. Rovnako nesmie zastaviť a stáť na mieste, kde by znemožnil vjazd a výjazd vozidiel. Ak sú na parkovisku vyznačené parkovacie miesta, vodič smie stáť len na nich.

29. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z., cestnou premávkou na účely tohto zákona sa rozumie užívanie diaľnic, ciest, miestnych komunikácií a účelových komunikácií 1) (ďalej len "cesta") vodičmi vozidiel a chodcami.

30. Zákon č. 135/1961 Zb. upravuje výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy (§ 3) a orgánov štátneho odborného dozoru (§ 3c) vo veciach pozemných komunikácií (§ 1 ods. 1).

31. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb., pozemné komunikácie sa rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na
a/ diaľnice,
b/ cesty,
c/ miestne komunikácie,
d/ účelové komunikácie.

32. Podľa § 3d ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb., miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí.

33. Podľa § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb., správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o prejazdne úseky ciest vo vlastníctve obce, o miestne komunikácie a účelové komunikácie vo vlastníctve obce - obce, prípadne právnické osoby nimi na tento účel založené alebo zriadené;

34. Podľa § 9 ods. 5 zákona č. 135/1961 Zb., pri znečistení diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie, ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdnosti, je povinný ten, kto znečistenie spôsobil, bez prietahov ho odstrániť a komunikáciu uviesť do pôvodného stavu; ak sa tak nestane, je povinný uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením znečistenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu.

35. Podľa § 9 ods. 6 zákona č. 135/1961 Zb., pri poškodení diaľnice, cesty alebo miestnej komunikácie, ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdnosti, je povinný ten, kto poškodenie spôsobil, uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením poškodenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu, pokiaľ sa nedohodne so správcom komunikácie, že poškodenie odstráni sám.

36. Podľa § 6 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.; ďalej len „OZ“), ak hrozí neoprávnený zásah do práva bezprostredne, môže ten, kto je takto ohrozený, primeraným spôsobom zásah sám odvrátiť.

37. Podľa § 418 ods. 1 OZ, kto spôsobil škodu, keď odvracal priamo hroziace nebezpečenstvo, ktoré sám nevyvolal, nie je za ňu zodpovedný, okrem ak toto nebezpečenstvo za daných okolností bolo možné odvrátiť inak alebo ak spôsobený následok je zrejme rovnako závažný alebo ešte závažnejší ako ten, ktorý hrozil.

38. Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril pripojený administratívny spis, najvyšší súd zistil, že Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Čadci, Okresný dopravný inšpektorát ako prvostupňový správny orgán začal na základe doručenej Správy o výsledku objasňovania priestupku z 20. mája 2016, číslo ORP-P-128/2016 (§ 60 ods. 3 písm. d/ zákona č. 372/1990 Zb.), správne konanie o priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Táto skutočnosť bola teda podkladom na začatie konania o priestupku (§ 67 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb.). Obsahom priestupkového spisu bol predovšetkým Úradný záznam z 11. marca 2016, číslo ČVS:ORP-246/OO-CA-2016, vyhotovený službukonajúcou hliadkou, Záznamy o podaní vysvetlenia z 11. marca 2016, Č.p.: ORP-P-128/2016 a z 12. apríla 2016, číslo ORP-P-127/2016, spísané so žalobcom, Záznam o podaní vysvetlenia z 11. marca 2016, Č.p.: ORP-P-128/2016, spísaný s JUDr. D. Q. (organizátorom prepravy drevenej hmoty), Záznam o podaní vysvetlenia z 11. marca 2016, Č.p.: ORP-P-128/2016, spísaný s p. Y. M. (zamestnancom obecného úradu), Záznam o podaní vysvetlenia z 11. marca 2016, Č.p.: ORP-P-128/2016, spísaný s p. P. U. (vodičom blokovanej vozidla MAN prevážajúceho drevnú hmotu), Zápisnica o obhliadke miesta bránenia výjazdu OM vozidlom a znečisťovania a poškodzovania miestnej komunikácie z 11. marca 2016 vrátane príslušnej fotodokumentácie, Žiadosť o podanie správy z 15. apríla 2016, číslo ORP-P-128/127/2016, Žiadosť o podanie správy - odpoveď z 20. apríla 2016, číslo: ORPZ-CA-ODI-25-089/2016, a Evidenčné karty vozidiel.

39. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Čadci, Okresný dopravný inšpektorát na základe z priestupkového spisu zistených skutočností vydal dňa 24. júna 2016, pod číslom ORP-P-176/ODI-E-2016, rozkaz o uložení sankcie za priestupok, ktorým bol žalobca uznaný vinným zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona č. 372/1990 Zb. Skutkovú podstatu tohto priestupku naplnil tým, že dňa 11. marca 2016 o 07:45 hod. v obci N. u W. na miestnej komunikácii zastavil motorové vozidlo továrenskej značky Škoda Fabia, EČ: I pričom zastavil a stál na mieste, kde znemožnil výjazd vozidla Man EČ: I čím porušil § 23 ods. 2 zákona

č. 8/2009 Z.z., za čo bola žalobcovi uložená podľa § 22 ods. 3 písm. e/ zákona č. 372/1990 Zb. pokuta vo výške 20,- eur.

40. Na základe podaného odporu zo strany žalobcu sa rozkaz o uložení sankcie za priestupok zrušil a správny orgán pokračoval v konaní, pričom v jeho priebehu bol opätovne vypočutý žalobca (Zápisnica z ústneho pojednávania o priestupku z 3. augusta 2016, Č.p. ORP-P-176/ODI-E-2016).

41. Následne prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 03. augusta 2016, Č. p. ORP-P-176/ODI-E-2016, uznal žalobcu za vinného zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. l/ zákona č. 372/1990 Zb., skutkovú podstatu ktorého naplnil tým, že dňa 11. marca 2016 o 07:45 hod. v obci N. u W. na miestnej komunikácii zastavil motorové vozidlo továrenskej značky Škoda Fabia, EČ: I pričom zastavil a stál na mieste, kde znemožnil výjazd vozidla Man EČ: I Týmto konaním žalobca porušil § 23 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. Žalobcovi bola uložená podľa § 22 ods. 2 písm. g/ zákona č. 372/1990 Zb. pokuta vo výške 20,- eur a taktiež povinnosť uhradiť štátu trovy konania vo výške 16,- eur podľa § 79 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb.

42. Na základe podaného odvolania žalovaný tu preskúmaným rozhodnutím podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 3. augusta 2016, Č. p. ORP-P-176/ODI-E-2016.

43. Po vyhodnotení závažnosti dôvodov kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu najvyšší súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je čo do výrokovej časti konštatujúcej zamietnutie žaloby správny.

44. Základnou úlohou súdu bolo predovšetkým posúdiť a vyriešiť otázku, či konanie žalobcu opísané vo výrokovej časti prvostupňového správneho rozhodnutia mohlo vykazovať znaky krajnej núdze a svojpomoci.

45. Na úvod najvyšší súd uvádza, že inštitúty svojpomoc a krajná núdza sú od seba nezávislé a je ich nutné chápať samostatne. K svojpomoci je možné pristúpiť výlučne len za osobitne v zákone vymedzených podmienok (§ 6 OZ). Rovnako to platí aj v prípade krajnej núdze, kedy tu aplikovaný zákon č. 372/1990 Zb. za kumulatívneho splnenia určitých podmienok (§ 2 ods. 2 písm. b/ zákona č. 372/1990 Zb.) vyčleňuje konanie majúce inak znaky niektorého z priestupkov uvedených v Osobitnej časti a považuje ho za konanie dovolené. Ide teda o okolnosť vylučujúcu protiprávnosť konania. Obdobná konštrukcia krajnej núdze vyplýva z § 418 ods. 1 OZ, ktorá však skôr súvisí so zánikom zodpovednosti za spôsobenú škodu za tam stanovených podmienok. Svojpomoc (defenzívna) je v určitých prípadoch skôr chápaná ako nutná obrana; nemožno ju však stotožňovať s krajnou núdzou. Možno to odôvodniť predovšetkým povahou krajnej núdze, kedy je hrozba vyvolaná spravidla prírodnými silami, či útokom zvierat'a. V krajnej núdzi absentuje znak svojpomoci - protiprávne konanie. Svojpomoc je vo svojej podstate skôr nahradzovaním štátnej moci, smeruje proti takému druhu zásahu do práva, proti ktorému je oprávnená zasahovať aj štátna moc, keďže štátna autorita pôsobí iba na správanie ľudí (Pulkrábek, Z. Svěpomoc v soukromém právu. Právní rozhledy, 2001, č. 7, s. 304). Z tohto dôvodu konštatovanie žalobcu, že jeho konanie vykazovalo všetky znaky svojpomoci ako aj (teda súčasne) krajnej núdze je nesprávne.

46. V súvislosti s posúdením konania ako krajnej núdze najvyšší súd uvádza, že v prípade krajnej núdze pôjde o situáciu, kedy niekto odvracia priamo hroziace nebezpečenstvo, ak týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil, a toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak. Pre krajnú núdzu je typické, že sa aplikuje v prípadoch, keď existuje okamžitý hroziaci konflikt dvoch záujmov. Pod pojmom „nebezpečenstvo“ na účely posúdenia krajnej núdze je potrebné rozumiť stav hroziaci poruchou zákonom chráneného záujmu. Nebezpečenstvo môže byť vyvolané prírodnými silami (zemetrasenie, požiar, povodeň, blesk), pôsobením strojov a

mechanizmov, avšak bez vyvolania /zavinenia človekom, alebo ľudským konaním (vodič pod vplyvom alkoholu vedie motorové vozidlo iba preto, aby po dopravnej nehode zabezpečil lekársku pomoc pre zraneného účastníka nehody, prípadne útok nepričítnej osoby). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v postavení štatutárneho orgánu obce (nevystupoval teda vo svojom vlastnom mene) svojím konaním sledoval prioritne ochranu verejného záujmu, keď ťažbou dreva dochádzalo k znečisťovaniu miestnej komunikácie, pričom obyvatelia rodinných domov, ktorí bývajú v tejto oblasti sa nemohli svojimi osobnými motorovými vozidlami dostať do svojich rodinných domov, keďže cesta bola značne znečistená od blata a vzhľadom na nános takejto vrstvy blata, kedy reálne nebolo možné prejsť po tejto ceste motorovým vozidlom, nebolo možné zistiť či nedošlo aj k poškodeniu asfaltového povrchu vozovky. Vzhľadom na charakter konania žalobcu ako aj ním tvrdené nebezpečenstvo vyvolané nákladnými vozidlami vyvážajúcimi drevnú hmotu, možno bezpečne ustáliť záver, že o krajnú núdzu sa v danom prípade nejednalo.

47. Žalobca ďalej konštatoval, že jeho konanie vykazovalo tiež znaky svojpomoci. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na to, že podstata svojpomoci ako súkromnoprávneho inštitútu spočíva v tom, že si oprávnený subjekt vynucuje uskutočnenie svojho práva vlastnou mocou a silou. V § 6 OZ je upravená tzv. dovolená obranná svojpomoc a táto znamená právo ohrozenej osoby na odvrátenie bezprostredného a neoprávneného zásahu do práva. V zásade je pristúpenie k svojpomoci možné tam, kde nie je možné sa účinne dovolať pomoci verejnej moci a výnimočne i tam, kde hrozí taký bezprostredný zásah do práv, ktorý by ohrozenému neumožňoval použiť štandardný postup k dosiahnutiu súdneho rozhodnutia a k jeho výkonu. Vzhľadom na to, že prioritne štát je monopolným garantom ochrany právneho poriadku a zároveň aj jediným oprávneným subjektom poskytovať ochranu subjektívnym právam i zákonom chráneným záujmom, svojpomoc ako objektívny a právom aprobovaný prostriedok ochrany subjektívneho práva vlastnou mocou bude prípustná výlučne vo výnimočných prípadoch bezprostredne hroziaceho zásahu.

48. Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že samotná podstata ako aj účel svojpomoci naplnený nebol. Najvyšší súd sa v tomto smere plne stotožňuje so záverom krajského súdu, že žalobca svojím konaním primárne sledoval iný cieľ ako odvrátenie nebezpečenstva. To vyplynulo nielen z Úradného záznamu z 11. marca 2016, číslo ČVS:ORP-246/OO-CA-2016, vyhotoveného službukonajúcou hliadkou ale aj z odvolania žalobcu z 11. októbra 2016 proti rozhodnutiu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Čadci, Okresný dopravný inšpektorát z 3. augusta 2016, Č. p. ORP-P-176/ODI-E-2016, keď žalobca okrem iného konštatoval, že na základe predchádzajúcich skúseností z oklamania žiadal platbu vykonať na obecnom úrade vopred, po vykonaní platby vozidlo odišlo z komunikácie a bola umožnená preprava. Žalobca teda žiadal zloženie finančnej zábezpeky za to, aby sa komunikácia vrátila do pôvodného stavu po ťažbe dreva a po tom, ako bola táto finančná zábezpeka zložená na obecnom úrade organizátorom prepravy drevnej hmoty (JUDr. D. Q.), pokračovalo sa v prevoze drevnej hmoty. Týmto konaním teda žalobca neodvrátil bezprostredne hroziaci zásah do práva, nakoľko zložením finančnej zábezpeky sa vo vývoze drevnej hmoty pokračovalo a kvázi zásah spočívajúci v znečisťovaní, prípadne v poškodzovaní miestnej komunikácie pokračoval.

49. Žalobca ako štatutárny orgán obce mal využiť v prvom rade všetky zo zákona mu plynúce prostriedky nápravy a nie prikláňať sa k použitiu súkromnoprávneho inštitútu svojpomoci, pre ktorú navyše aj vzhľadom na vyššie uvedené, podmienky splnené neboli. Pokiaľ mal za to, že zo strany organizátora prepravy drevnej hmoty sa jednalo o priestupok, mal o tom urobiť oznámenie na príslušnom orgáne aj za súčinnosti svedkov - obyvateľov dotknutej oblasti a vyhotoviť fotodokumentáciu o stave miestnej komunikácie. Čo sa týka samotného vzťahu medzi subjektom znečisťujúcim, alebo poškodzujúcim miestnu komunikáciu na jednej strane a správcom komunikácie na strane druhej, zákon č. 135/1961 Zb. tieto prípady upravuje vo vyššie citovanom § 9 ods. 5 a 6 (odseky 34 a 35), na ktoré najvyšší súd bez ďalšieho odkazuje.

50. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť

podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

51. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, keďže nebola splnená podmienka výnimočnosti (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

52. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.